

**Kırşehir Mebusu Osman Bölükbaşı'nın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Teşkilâtı Esasiye ve Adliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası
(3/350)**

T. C.

Başvekâlet

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No : 6/2 - 1514

10 . V . 1956

Büyük millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Cumhuriyetçi Millet Partisi tarafından 6 . VI . 1955 günü Giresun'da yapılan açık hava toplantısında konuştuğu sırada işlediği suçtan dolayı Kırşehir Mebusu Osman Bölükbaşı hakkında takibat yapılabilmesi için Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adliye Vekâletinden alınan 25 . IV . 1956 tarih ve 11845 sayılı tezkere sureti ile eklerinin bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

Adliye Vekâletinin (Ceza İşleri U. Müdürlüğü) 25 . IV . 1956 tarih ve 11845 sayılı tezkeresi suretidir

Özü : Kırşehir Mebusu Osman Bölükbaşı hakkındaki evrakın takdim kılındığına dair.

Yüksek Başvekâlete

Giresun Cumhuriyet Müddeiumumiliğinden alınan 19 . VIII . 1955 gün ve 1346/1158 sayılı yazıda;

Başvekil Adnan Menderes'e sıfat ve hizmetinden dolayı gıyabında hakarete bulunan Osman Bölükbaşı hakkında, Türk Ceza Kanununun 273 ncu maddesi mucibince takibat yapılmasına 23 . VII . 1955 gün ve 5/27 - 1576 sayılı yazıları ile muvafakat buyurulmuş ise de mumaileyhin aynı zamanda mebus bulunması hasebiyle, aleyhine isnadolunan mezkûr suçtan dolayı takibat icrası için teşrii masununiyetinin kaldırılması istenmiştir.

Adı geçen müddeiumumilikten gönderilen bu hâdiseye mütaallik hazırlık tahkikatı evrakı birlikte takdim kılınmış olmakla, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nci maddesi hükmü dairesinde muktezasının ifasına delâlet buyurulmasını saygılarımla arz ve rica ederim.

Adliye Vekili

Prof. Dr. H. Avni Göktürk

Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Teşkilâtı Esasiye ve Adliye
encümenlerinden mürekkep

Muhtelit Encümen

Esas No. 3/350

Karar No. 31

29. VI. 1956

Yüksek Reisliğe

C. M. Partisi tarafından 6. VI. 1955 günü Giresun'da yapılan açık hava toplantısında yaptığı bir konuşmada İnönü, refikası ve Falih Rıfkı Atay hakkında Zafer'de çıkan bir yazı için Ankara Savcılığı re'sen harekete geçmediği için Mecliste Menderes'e sordum; cevaben: (Gazetede çıkacağını bileydim mâni olurdu) dedi.

(Biz böyle demesini beklemiyorduk. Müddeiumumilik şimdi harekete geçer demesini bekliyorduk. Affedersiniz diyerek İstanbul'daki tramvay züppeleri gibi uzaklaşıyor) demek suretiyle Hükümet Reisine sıfat ve hizmetinden dolayı hakaretten dolayı suçlu sanılan Kırşehir Mebusu Osman Bölükbaşı'nın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkındaki Başvekâletin 6-2/1513 sayı ve 10. V. 1956 tarihli tezkeresiyle ilişiği dosya Muhtelit Encümenimize havale edilmekle bu bapta dosyanın tetkiki ve neticeye göre mazbatasının yazılması için Dahili Nizamnamenin 178 nci maddesi gereğince kur'a suretiyle ayrılan İhzarî Encümene tevdi edilmişti.

Bu encümen tarafından yapılan tetkikat sonunda hazırlanan mazbata ve bu işe ait dosya Muhtelit Encümenimizce incelenip görüşüldükten sonra adı geçen Kırşehir Mebusu Osman Bölükbaşı'ya isnadolunan suç Teşkilâtı Esasiye Kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen takibat ve muhakemenin Dahili Nizamnamenin 180 nci maddesi gereğince devre sonuna bırakılmasına ekseriyetle karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Teşkilâtı Esasiye ve
Adliye encümenlerinden
mürekkep Muhtelit

Encümen Reisi

Manisa

M. Tümay

Mazbata Muharriri

Seyhan

E. Batumlu

Amasya	Ankara	Aydın
İ. Olgaç	H. Türegün	N. Gedik
Aydın	Balıkesir	Burdur
N. Geveci	V. Asena	B. Kayaalp
Bursa	Bursa	Çoruh
M. Erkuyumcu	K. Yılmaz	M. Önal
Eskişehir	İstanbul	İzmir
H. Sezen	C. Türkgeldi	Muhalfim
		M. A. Sebük
Kars	Kocaeli	Kütahya
İ. Us	S. Dinçer	S. S. Nasuhoğlu
Manisa	Maraş	Samsun
Y. M. Alakant	M. Özsoy	R. O. Gümüsoğlu
Sivas	Tekirdağ	Trabzon
Ş. Ecevit	F. Alpiskender	S. Dilek
Zonguldak		İzmir
N. Kirişcioğlu		İ. Sipahioğlu
Hatay		Hatay
A. F. Atahan		Ş. İnal

Ekseriyetle ittihaz edilen karara, aşağıda yazılı sebeplerden dolayı muhalif kaldım:

1. Teşrii masuniyet müessesesi, mebusların teşrii vazifelerini, hiçbir engele mâruz kalmadan yapabilmelerini temin gayesiyle vaz' edilmiştir. Bu itibarla demokratik anayasalar, bu vazifenin ifasıyla alâkalı bulunmayan şahsi ve tecavüzi suçları, bahis mevzuu müessesenin himayesi dışında bırakmıştır.

Kırşehir Mebusu Osman Bölükbaşı'na isnadedilen suç Hükümet Reisine topluluk önünde sözle tecavüzden ibaret olup, bunun teşrii vazife ile bir gûna alâka ve münasebeti yoktur.

2. Ekseriyet kararında, Bölükbaşı'ya isnadedilen fiilin, Anayasanın 12 nci maddesinde sayılan cürümler ve terhibî mücazat tâbirinin dışında kaldığı ileri sürülmüştür. Filhalka Türk Ceza Kanununun 587 nci maddesinde, o zaman mer'î olup cinayet, cünha ve

kabahat taksimatına müstenit ahkâmı havi bulunan kanunlarda münderiç mücazâtı terhibiye tâbirinin, ağır hapis ve beş seneden fazla hapis cezasına mâtuf olduğu keyfiyeti tasrih edilmiştir. Fakat, münderecatından da anlaşılacağı veçhile, 587 nci maddede o tarihte mer'î olan cinayet, cünha ve kabahat taksimatını ihtiva eden cezalı kanunlar kastedilmiştir. Yoksa, 587 nci madde, cezalı kanunlar arasında bulunmayan ve cinayet, cünha ve kabahat taksimatını ihtiva etmiyen Anayasayı, şümulü içine almamıştır.

3. Türk Ceza Kanununun birinci maddesi suçları, cürüm ve kabahat olmak üzere ikiye taksim eylemiştir. Ayrıca cürüm tâbiri, bugüne kadar cinayet ve cünha mefhumları mukabilinde kullanılmış ve 25 seneden beri cereyan eden tatbikat hayatı bu yolda istikrar kesbeylemiştir. Demek ki, Anayasanın 12 nci maddesindeki terhibî mücazât tâbiri, cürüm mefhumuna tekabül etmektedir. Osman Bölükbaşı'na

isnadedilen fiil ise, sövme cürümünden ibaret bulunmasına göre, terhibî mücazât tâbirine ve dolayısıyla 12 nci maddenin şümulüne dâhildir.

4. Terhibî mücazât tâbirine mülga kanunlardaki mânayı atfetmek, Parlâmento hayatımızda arzu olunmayan menfi ve çok kötü neticeler doğurur. Bilhassa, mebusların, resmî ve hususî şahıslara söz ve yazı ile vâkı te-cavüzler tevali ettiği takdirde, bu gibi fiiller takipsiz kalacağı için, kendiliğinden hak alma cürümlerine ve karşılıklı sövüşmelere kapı açacaktır.

Bu itibarla, Anayasanın metin ve ruhuna ve mer'î olan Ceza Kanunumuzun kabul ettiği prensiplere dayanarak, Kırşehir Mebusu Osman Bölükbaşı'nın teşriî masuniyetinin kaldırılması icabedeceği mütalâasındayım.

İhzari Encümen Reisi

İzmir

Mehmet Ali Sebük